

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет аудіовізуального мистецтва

Кафедра фотомистецтва та операторської майстерності

ВСТУП ДО ФАХУ

ПРОГРАМА

та навчально-методичні матеріали

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за спеціальністю

021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
галузь знань 02 «Культура та мистецтво»

**Освітньо-професійна програма
ФОТОМИСТЕЦТВО ТА ВІДЕОГРАФІЯ**

Харків, 2022

УДК 75.03

В 85

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 2 від 16 вересня 2022 р.)

Рецензенти:

Коновалов Д.О., кандидат філософських наук, ст. викладач кафедри фотомистецтва та операторської майстерності Харківської державної академії культури

Субота Є.В., кандидат культурології, доцент кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності

Укладачі:

Мархайчук Н.В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецтвознавства

Остроус С.С., викладач кафедри фотомистецтва та операторської майстерності

Соловйова Ю.О., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фотомистецтва та операторської майстерності

Черкасова Н.О., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри фотомистецтва та операторської майстерності

Вступ до фаху : прогр. та навч.-метод. матеріали для здобувачів В 85 першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», галузь знань 02 «Культура та мистецтво», освітня програма «Фотомистецтво та відеографія» / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: Мархайчук Н.В., Остроус С.С., Соловйова Ю.О., Черкасова Н.О.]. Харків : ХДАК, 2022. 22 с.

УДК 75.03:791](073.034)

© Харківська державна академія культури, 2023 р.

© Мархайчук Н.В., 2022 р.

© Остроус С.С., 2022 р.

© Соловйова Ю.О., 2022 р.

© Черкасова Н.О., 2022 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	8
Семінар 1.	9
Семінар 2.	11
Семінар 3.	12
Семінар 4.	14
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЇХ ТЕМАТИКА	15
САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	16
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ	17
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	
Основна	19
Додаткова	19
Інформаційні ресурси Інтернет	20

ВСТУП

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Програма навчальної дисципліни «Вступ до фаху» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво». Курс викладається у 1 семестрі на 1 році навчання і є обов'язковою освітньою компонентою.

Обсяг дисципліни складає 3 кредити ЄКТС / 90 год., з яких 30 годин аудиторних, годин самостійної роботи – 60.

Мета курсу – надати знання з основних питань навчальної діяльності та самоорганізації у вищому навчальному закладі, зміст та практичну спрямованість професії. Програма курсу передбачає аналіз системи організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, вивчення особливостей професійної діяльності в аудіовізуальній сфері та фотоіндустрії.

Очікувані результати навчання:

- визначати особливості організації навчального процесу в системі вищої освіти;
- охарактеризувати предметну область і зміст професії;
- структурувати професійні та особистісні якості;
- демонструвати навички взаємодії та командної роботи;
- працювати з різними джерелами інформації та робити узагальнення;
- застосовувати ефективні засоби самоорганізації навчання;
- виявити навички гнучкого мислення, відкритості до нових знань;

Форми навчальної роботи: лекції, семінарські і практичні заняття, самостійна робота студентів, консультації. Лекційні заняття мають інтерактивний пізнавально-прикладний характер. Семінари проводяться у формі ситуаційних завдань, коучингу, тощо; практичні заняття орієнтовані на аналіз сучасних проблем фотовиробництва.

Передбачені методи навчання. Основними методами навчання мають виступати як традиційні методи викладання, так і методи, які забезпечують інноваційну модель проблемного навчання. В процесі роботи над теоретичним та практичним матеріалом курсу під час аудиторних занять застосовуються:

- пояснювально-ілюстративний метод – викладач пояснює основи теорії та практики режисерського фаху під час перегляду та аналізу фрагментів аудіовізуальних творів;

– репродуктивний метод – відтворення студентом того, що пояснив та показав педагог (сприяє формуванню знань, навичок і вмінь, формує основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення);

– метод проблемного викладу – педагог не тільки формулює теоретичну або практичну проблему, а й пропонує спосіб її подолання з допомогою порівняння різних підходів і точок зору;

– частково-пошуковий – активний пошук рішення практичних та теоретичних задач (наприклад – визначення певного періоду) на основі загальноприйнятих методичних принципів;

– словесний метод – слово (розповідь, бесіда);

– практичні методи: студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні завдання;

– наочні методи: джерелом знань є наочні приклади (ілюстрація).

Форми контролю

Вид контролю	Методи контролю
Поточний	моніторинг знань
Самостійна робота	перевірка самостійної роботи здобувачів
Підсумковий контроль	залік

Поточний контроль. Перевірка та поточне оцінювання знань студентів денної форми навчання проводиться протягом семестру. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента.

Оцінка поточного контролю складається із оцінок, які здобувач отримує за кожен модуль. Наприкінці семестру оцінки складаються і отримана сума поділяється на кількість тем. Отримана середня кількість балів стає підсумковою оцінкою за тему / розділ.

Підсумковий контроль.

Підсумкове оцінювання відбувається за наступними критеріями:

- якість виконання завдань самостійної роботи студентів;
- широта ознайомлення з рекомендованою літературою;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу з кожної теми дисципліни;
- розуміння, рівень засвоєння питань (проблем), що вивчаються.

Під час **заліку** здобувач має право і можливість покращити результати відповідей за темами дисципліни.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

З огляду на лаконічність та характер курсу, його програма складається з трьох розділів:

1. **«Академічні студії»** – лекційний розділ, у якому передбачено знайомство із законами та підзаконними актами, які регламентують роботу фото- та аудіовізуальну індустрії та роботу вищої школи України, а також структуру самої академії та факультету із зазначенням місця кафедри у його структурі.

2. **«Організація навчального процесу в ХДАК»** знайомить здобувачів зі змістом освітньої програми, особливостями та структурою навчального процесу в академії, правами та обов'язками здобувача ХДАК.

3. **«Особливості професійної діяльності в аудіовізуальній сфері»** – практичний розділ, орієнтований на аналіз сучасних проблем фото індустрії.

РОЗДІЛ 1.

АКАДЕМІЧНІ СТУДІЇ

Тема 1. Система вищої освіти в Україні. Болонський процес як засіб інтеграції вищої освіти країн Європи. Кредитно-модульна система організації навчального процесу. Специфіка організації освітнього процесу дистанційно (принципи роботи платформ для дистанційного навчання). Ефективність ділового спілкування викладача та здобувача. Нормативно-правова баз: Закони України про Вищу освіту, про Фото- та відео зйомку, про Телебачення і радіомовлення, про Друковані засоби масової інформації (пресу) та інші; Положення ХДАК.

Тема 2. ХДАК та факультет аудіовізуального мистецтва. Структура ХДАК, її місія та візія. Факультет в структурі академії, його історія та структура. Факультет як школа. Відомі випускники факультету. Майстер та куратор курсу.

Тема 3. Студентське життя та самоврядування. Громадські організації академії: студентська рада, наукове студентське товариство, інші організації. Старостат. Організація науково-дослідної роботи (конференції, бібліотека, магістратура), дозвілля (культурно-масові заходи), фізичного виховання (спортивні секції, олімпіади). Правила проживання у гуртожитках. Адаптація до навчання у вищому навчальному закладі. Соціально-психологічна служба.

РОЗДІЛ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ХДАК

Тема 4. Зміст і організація навчального процесу. Положення ХДАК про організацію навчального процесу. Освітня програма: структура, зміст

(компетентності, форми контролю, підсумкова атестація). Суміжні освітні програма. Можливості переходу з однієї ОП на іншу. Освітні компоненти та їх зміст.

Тема 5. Форми організації навчального процесу. Форми навчальних занять на факультеті та специфіка їх проведення (лекція, практичне, семінар, індивідуальне, практика) та форми контролю. Семестрові (курсіві) завдання. Принципи і види контролю знань, умінь та навичок здобувача. БЖД та охорона праці. Практична підготовка.

Тема 6. Здобувач як суб'єкт навчання у вищому навчальному закладі. Положення ХДАК, які регламентують права та обов'язки студента. Індивідуальний навчальний план як індивідуальна освітня траєкторія та КЗВ. Самоорганізація здобувача як базова умова успішного навчання. Роль і місце самостійної роботи у засвоєнні навчального матеріалу. Академічна доброчесність.

РОЗДІЛ 3.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФОТОГРАФА / ВІДЕОГРАФА

Тема 7. Професія фотографа / відеографа. Основні принципи творчої діяльності. Професійні завдання, функції, відповідальність фахівця. Професійні та особистісні якості. Фахова термінологія. Сучасний стан ринку праці та перспективи працевлаштування випускників.

Тема 8. Професійне становлення майбутнього фахівця. Етапи професійного зростання, процес самовдосконалення та підвищення кваліфікації. Основні види фахової діяльності. Фахова підготовка на факультеті аудіовізуального мистецтва. Можливості навчання, стажування за кордоном. Охорона праці та безпека роботи на знімальному майданчику. Поведінка фахівця під час висвітлення техногенних катастроф, аварій, пожеж та повеней.

Тема 9. Аудіовізуальний твір / візуальний проект як результат творчо-виробничої діяльності. Принципи функціонування виробничого колективу. Різновиди творчих професій в сучасному фото-, кіно-, відеовиробництві. Заходи та засоби, спрямовані на збереження життя, здоров'я і працездатності фахівця у процесі його трудової діяльності. Періоди створення аудіовізуального твору / візуального проекту. Сучасні креативні індустрії.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінар є ефективною формою організації навчання у вищій школі. Семінар оскільки органічно поєднується з лекціями, вирішує навчальну, розвивальну, діагностично-корекційну і контролюючу функції та дозволяє вирішувати наступні дидактичні цілі:

- поєднання лекцій із самостійною навчально-пізнавальною діяльністю студентів;
- забезпечення системного повторення, поглиблення і закріплення знань за темою;
- розвиток навичок розумової праці, творчого мислення,
- розвиток уміння використовувати теоретичні знання на практиці;
- формування у студентів інтересу до науково-дослідної роботи;
- здійснення діагностики і контролю знань студентів, тощо

Сучасний семінар – різновид практичного заняття, який передбачає самостійне опрацювання студентами окремих тем і проблем відповідно до змісту навчальної дисципліни та обговорення результатів цього вивчення, представлених у вигляді тез, повідомлень, доповідей, рефератів тощо.

Кількість балів за роботу на семінарському занятті, виконання навчальних завдань нараховується з урахуванням наступних критеріїв:

- якість опанування матеріалом та його осмислення;
- повнота викладу (дотримання висунутих вимог);
- самостійність та своєчасність виконання;
- креативність.

З огляду на лаконічність курсу, програмою передбачено проведення семінарів за центральними темами курсу, а саме:

- 1 Освітня програма: структура, зміст
- 2 Форми організації навчального процесу
- 3 Форми, види, принципи та методи контролю знань здобувача вищої освіти. Самостійна робота студента та його самоорганізація
- 4 Здобувач як суб'єкт навчання у ВНЗ. Індивідуальний навчальний план та КЗВ

Семінар 1. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА: СТРУКТУРА, ЗМІСТ

Структура семінару та питання для обговорення

1. Ознайомтеся зі структурою та змістом освітньої програми, за якою Ви навчаєтеся (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2022/021_b_fv.pdf).

Після ознайомлення з освітньою програмою пропонується обговорення наступних питань:

- яку кваліфікацію Ви отримаєте, якщо успішно завершите навчання?
- якою є мета освітньої програми?
- якими є завдання освітньої програми?
- якою є практична підготовка за освітньою програмою?
- ким Ви зможете працювати після закінчення освітньої програми і чи задовольняє це Ваші потреби і очікування?
- якими дисциплінами Ви б хотіли доповнити перелік обов'язкових освітніх компонент?
- чи передбачене навчання англійською мовою і чи маєте Ви достатню підготовку, аби навчатися англійською мовою ?
- якою є система оцінювання результатів навчання?
- якою є підсумкова атестація за Вашою ОП?

2. Чим в ХДАК забезпечується право на академічну мобільність? Ознайомтеся із Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_prpam22.pdf)

Після ознайомлення з документом пропонується обговорення наступних питань:

- у яких закладах-партнерах ХДАК Ви хотіли б реалізувати своє право на академічну мобільність?
- як здійснюється відбір учасників програм академічної мобільності у ХДАК з числа здобувачів?
- якими є форми академічної мобільності?
- якою є процедура визнання результату програми академічної мобільності в ХДАК?

- якими є права учасників програм академічної мобільності в ХДАК?
- Яким є звітування та оформлення документів за результатами участі у програмі академічної мобільності?

3. Ознайомтеся з Положенням про куратора академічної групи

https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_kag.pdf

Після ознайомлення з освітньою програмою пропонується обговорення наступних питань:

- як б функції ви ще поклали на куратора академічної групи?
- чи встановлений у Вас особистий контакт з куратором академічної групи?

Семінар 2.
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ХДАК:
ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Структура семінару
та питання для обговорення

1. Ознайомтеся з Положенням про організацію освітнього процесу в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_oop_4.pdf).
Дайте відповіді на наступні питання:
  - з яких причин студент може бути відрахований з академії?
  - до якої форми організації освітнього процесу відносяться індивідуальні заняття?
  - з яких дисциплін цього семестру Ви маєте індивідуальні заняття та який їх обсяг?
  - які в академії є форми семестрового контролю?
  - що таке "залік" і яке місце в ньому займає самостійна робота студента?
2. Ознайомтеся у Положенні про організацію освітнього процесу в ХДАК з правами здобувача вищої освіти (п.9.8). Які з них Вам не були відомі до вивчення Положення?
3. Ознайомтеся у Положенні про організацію освітнього процесу в ХДАК з обов'язками здобувача вищої освіти (п.9.10). Чи готові Ви їх дотримуватися?
4. Ознайомтеся з Порядком переведення здобувачів вищої освіти на вакантні місця державного замовлення (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pps_2021.pdf).
Складіть алгоритм Ваших дій у разі, якщо у Вас виникне необхідність перевестися з навчання за контрактом на бюджет.
5. Ознайомтеся з Кодексом академічної доброчесності ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html) та Декларацією про дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти Харківської державної академії культури (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/decl_zdob.pdf), яку Ви маєте підписати. Які наслідки для Вас несе підписання цієї декларації?

Семінар 3.
ФОРМИ, ВИДИ, ПРИНЦИПИ ТА
МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ.
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ

Питання

для обговорення на семінарському занятті:

1. Самоорганізація здобувача як базова умова успішного навчання.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Самоорганізація учбової діяльності студентів
https://allref.com.ua/uk/skachaty/Samoorganizaciya_uchbovoyi_diyalnosti_studentiv
2. Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості здобувачами вищої освіти ХДАК
https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_laz.pdf)

2. Роль і місце самостійної роботи у засвоєнні навчального матеріалу.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Самостійна робота студентів - шлях до підвищення якості знань
<http://bcmc.kiev.ua/docs/studentmyselfwork.pdf>
2. Самостійна робота студентів. Фактори успіху
https://dut.edu.ua/ua/news-1-525-7802-samostiyna-robota-studentiv-faktori-uspihu_kafedra-inozemnih-mov
3. Методи самостійної роботи студентів
<http://socio.125mb.com/metodyi-samostoyatelnoy-raboty-18538.html>
4. Організація самостійної роботи студентів ВНЗ на підставі компетентнісного підходу до професійної підготовки здобувачів вищої освіти
<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/197/1/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20%D0%92%D0%9D%D0%97%20%D0%BD%D0%B0%20%D>

[0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%83%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B8%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D1%96%D0%B2%20%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf](https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2022/021_b_fv.pdf)

3. Практична підготовка за фахом. Практики в освітній програмі «Фотомистецтво та відеографія»

Рекомендовані джерела інформації:

1. Освітня програма «Фотомистецтво та відеографія» ХДАК, 2022
https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2022/021_b_fv.pdf
2. Положення про організацію практик здобувачів вищої освіти ХДАК
(https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ops21_1.pdf)

Семінар 4.
ЗДОБУВАЧ ЯК СУБ'ЄКТ НАВЧАННЯ У ВНЗ.
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА КЗВ

Структура семінару
та питання для обговорення

1. Ознайомтеся із Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Харківської державної академії культури (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_inp4.pdf) . Дайте відповіді на запитання:
  - а) Як розшифровується "ІНПЗВО"?
  - б) Як у ІНПЗВО враховується індивідуальна освітня траєкторія?
  - в) Коли студент має обирати вибіркові дисципліни?
  - г) Хто організовує процес вибору?
  - д) Чи може бути не врахований Ваш вибір? З яких причин?
2. Ознайомтеся з Положенням про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти ХДАК вибіркових дисциплін (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_kzv5.pdf) . Дайте відповіді на запитання:
  - а) З якого семестру розпочинається вивчення вибіркових дисциплін?
  - б) Де здобувач вищої освіти може ознайомитися з переліком вибіркових дисциплін?
  - в) Що відбудеться, якщо студент вчасно не подасть заяву на вибіркові дисципліни?
3. В яких випадках Ви будете користуватися Скринькою довіри (<https://sites.google.com/view/centerhdak/%D1%81%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%80%D0%B8>) ?
4. Ознайомтеся з Положеннями про психологічну підтримку здобувачів вищої освіти в освітньому середовищі ХДАК https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppz1.pdf .
5. Для чого, на Вашу думку, Вам може бути корисна служба психологічної підтримки у ХДАК (<https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/pp/pp.html>) ?

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичні заняття в сучасному освітньому процесі є формою репродуктивного навчання, що забезпечує зв'язок теорії і практики, сприяючи виробленню у здобувачів вищої освіти умінь і знань, отриманих на лекції і в ході самостійної роботи з матеріалом курсу.

В п. 8.2. Положення про організацію освітнього процесу в ХДАК зазначено, що практичне заняття це «вид навчального заняття, під час якого викладач організує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання студентом поставлених завдань. ... Практичне заняття включає проведення поточного контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю здобувачів вищої освіти, розв'язування завдань з їх обговоренням, їх перевірку, оцінювання» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_oop_4.pdf , с. 16).

В навчальній дисципліні «Вступ до фаху» практичні заняття, які забезпечують викладачяї-практики (традиційно – майстри курсів), складають основу підсумкового розділу курсу «Особливості професійної діяльності в аудіовізуальній сфері».

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,

- 1 Освітні компоненти ОП та їхній зміст
- 2 Основні принципи фахової діяльності
- 3 Самоорганізація здобувача як базова умова формування фахівця
- 4 Професійні завдання, функції, відповідальність фахівця
- 5 Робота у виробничому колективі
- 6 Періоди створення аудіовізуального твору
- 7 Сучасні тенденції розвитку аудіовізуального виробництва

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Для оволодіння матеріалом курсу окрім аудиторної роботи значна увага приділяється самостійній роботі, яка є основним способом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових аудиторних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення конкретної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Під час самостійної роботи передбачається:

- ✓ ознайомлення та конспектування навчальної літератури,
- ✓ перегляд навчальних та художніх відеофільмів,
- ✓ робота з ілюстративним та відео- матеріалом,
- ✓ інші форми роботи (у тому числі й творчі).

ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1 Кредитно-модульна система організації навчального процесу
- 2 Структура ХДАК
- 3 Історія факультету аудіовізуального мистецтва
- 4 Студентське самоврядування в ХДАК
- 5 Зміст і організація навчального процесу
- 6 Принципи та загальні норми академічної доброчесності
- 7 Ефективність ділового спілкування викладача та здобувача
- 8 Особливості професійної діяльності в аудіовізуальній сфері
- 9 Види та форми аудіовізуального твору
- 10 Професійне становлення майбутнього фахівця
- 11 Фахова підготовка на факультеті аудіовізуального мистецтва
- 12 Сучасні тенденції розвитку аудіовізуального виробництва

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. В чому полягає головна мета Болонського процесу (кредитно-модульної системи організації навчання)?
2. Які основні проблеми української вищої освіти у контексті Болонського процесу?
3. Якими є перспективи входження України до загальноєвропейського освітнього простору?
4. Назвіть основні структурні підрозділи закладів вищої освіти України.
5. Перерахуйте типи закладів вищої освіти України.
6. Які є форми організації освітнього процесу та види навчальних занять у закладах вищої освіти України?
7. Охарактеризуйте структуру ХДАК.
8. Що включає в себе студентське самоврядування в ХДАК?
9. Охарактеризуйте структуру види та форми аудіовізуального твору.
10. Якими є сучасні тенденції розвитку аудіовізуального виробництва?

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТУ

(в умовах дистанційного навчання)

РЕФЕРАТ є однією з можливих форм модульного (поточного) контролю знань під час дистанційного навчання. Студенту надається право обрати тему реферату зі списку тематики самостійної роботи (дивись попередній розділ). Реферати, як правило, готуються студентами упродовж семестру і, за умов дистанційного навчання, можуть бути (за згодою з викладачем) варіантом проміжного контролю знань з конкретної теми.

Структура реферату. Приблизний обсяг структурних частин контрольної роботи: титульний аркуш – 1 ар., зміст – 1 ар., вступ – 1 – 2 ар., текст основної частини за планом 5 – 7 ар., висновки (1 ар.), список використаних джерел (1 ар.).

Текст реферату. Реферат передбачає вільний вибір стилю тексту (науковий реферат, аналітичний огляд, доповідь, есе, стаття), що дозволяє студенту бути вільними у принципі побудови роботи, виборі ключових концепцій.

Починати роботу слід із визначенням змістовних особливостей теми. На даному етапі роботи бажаним є попереднє ознайомлення з обраною літературою та навчальними виданнями задля визначення основного кола проблем, після чого розробляється структура роботи, яка нотується у вигляді розгорнутого плану основної частини.

План має містити пункти, які семантично відтворюють зміст визначених студентом проблем, які в свою чергу можуть передбачати підпункти. Крім того, в плані мають бути відображеними усі інші структурні частини контрольної роботи, а саме – вступ, висновки, список використаних джерел та, за необхідності, додатки. Розроблений студентом план за суттю є змістом роботи, який розташовується одразу після титульного аркуша.

Роботу над текстом основної частини слід розпочати з ознайомлення та вивчення масиву джерел, які виступають інформативною основою реферату. При написанні реферату дозволяється використання інформації з навчальних чи профільних сайтів Інтернету, які обов'язково слід внести до списку використаних джерел, вписавши їх до загального алфавітного ряду (кожен з них повинен бути описаний за назвою ресурсу або документу).

Текст реферату обов'язково має містити посилання на відповідну літературу. Відсутність посилань в тексті сприймається при перевірці як відвертий плагіат, що тягне за собою відповідні наслідки (див. наведені нижче критерії оцінювання). Наведення в тексті власної точки погляду на означену проблему має бути достатньо аргументованим.

Висновки, як обов'язкова частина реферату, повинні відбивати основні положення. Працюючи над ними слід пам'ятати, що це – чи не сама вагома частина роботи. Скупість висновків також доводить низький рівень опанування матеріалом, не достатнім зануренням в обрану тему.

Оформлення реферату має бути виконаним на належному рівні за встановленим зразком. Загальний обсяг реферату становить 8-10 аркушів (формат А 4; шрифт – Time New Roman; кегль – 12; параметри оформлення сторінки: верхній та нижній береги – 20 мм, лівий – 30 мм, правий – 10 мм, інтервал між рядками – 1). Номери сторінок розташовуються у верхньому куті праворуч.

Рекомендована література

Обов'язкова

1. Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти. Професія: Фотограф (фотороботи). Київ, 2019.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2019/photograph.doc>
2. Безклубенко С. Відеологія: Основи теорії екранного мистецтва. Київ : Альтерпрес, 2004. 327 с.
3. Березовська Л. Самовиховання та саморегуляція особистості : навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2011. 168 с.
4. Болонський процес у фактах і документах/ упоряд.: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. Київ ; Тернопіль : Економічна думка, 2003. 52 с. (URL:www.tspu.edu.ua)
5. Вища освіта України і Болонський процес : навч. посібник / за ред. В.Г.Кременя. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2004. 384 с.
6. Гончаров С.М. Кредитно-модульна система організації навчального процесу у світлі Болонської декларації: документи, матеріали, факти. Рівне: УДУВГП, 2004. 34с.
7. Горевалов С., Десятник Г. Вступ до спеціальності «Кіно-, телемистецтво»: навчальний посібник. Київ : КНУ, 2014. 132 с.
8. Горпенко В.Г. Архітектоніка кадру. Кадр, Монтаж. Київ: 1997. 231 с.
9. Десятник Г. Від задуму до екрана: тексти лекцій. Київ : КНУ, 2015. 226 с.
10. Зонтаг С. Про фотографію. Київ: Основи, 2002.

Додаткова

1. Thompson K. Storytelling in Film and Television. Harvard University Press, 2003. 179 p
2. Білз Ф. Сторітелінг у фотографії.: Воркшоп. П'ять кроків до створення незабутніх світлин. Київ, 2022.
3. Гончаров С.М., Мошинський В.С. Вища освіта України і Болонський процес. Рівне: НУВГП, 2004. 142 с.
4. Горпенко В. Архітектоніка фільму: в 5т.К.: КДІТМ, 2000.
5. Горпенко В. Г. Монтаж: кино, телевидение. Київ: 2004. 271 с.
6. Десятник Г. Від задуму до екрана : тексти лекцій. К. : КНУ, 2015. 226 с
7. Келбі С. Цифрова фотографія. Фоторецепти: сто найпопулярніших «фішок» фотографів <https://www.bookovka.ua/ru/iskusstvo-i-kultura/488415-cifrova-fotografiya.html#preview-2>
8. Керол Г Як знімати неймовірні фотографії. Київ: 2022.
9. Кордун В. Зображальна мова оператора кіно і телебачення. К.: Видавець Чабаненко Ю.А., 2010. 156 с.
10. Коттон Ш. Фотографія як сучасне мистецтво. Київ, 2022.
11. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. Київ: Знання, 2005. 486 с.
12. Кус М. З камерою в кишені: Як знімати вражаючі світлини на телефон. Київ, 2023.
13. Марченко С. Розкадровка як мистецький твір. Кіно-Театр. 2000. № 3. С. 58-59.
14. Перепелиця О. Технологія обробки кінофотоматеріалів. К.: Вища школа, 1994. 527 с.
15. Проценко Д., Тупчієнко Д. Огляд підходів до регулювання нових конвергентних

аудіовізуальних засобів масової інформації: міжнародний досвід. Київ, 2012. 112 с.

16. Я – студент : навч. посіб. / Огнев'юк В. О., Жильцов О. Б., Караман С. О. та ін. ; За заг. ред. Огнев'юка В. О., 5-те вид., зі змінами. Київ : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. 202 с.

17. Шульга В. Invisible Photo Business. Що має знати фотограф, який хоче знімати для світових брендів. Київ, 2017.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Офіційний сайт Харківської державної академії культури URL:

<http://www.ic.ac.kharkov.ua>

2. Офіційний сайт факультету АВМ ХДАК

<http://192.168.0.1/webpages/upgrade.html?url=http://www.ktm-hdak.org.ua/>

3. Docudays.ua – <https://docudays.ua/>

4. European Audiovisual Observatory – URL: <https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/>

5. ДетекторМедіа – URL: <https://detector.media>

6. Довженко-Центр – <https://dovzhenkocentre.org/>

7. Закон України про інформацію <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

8. Кіно в Україні та світі – <https://suspilne.media/cinema/>

9. Національна спілка фотохудожників України <http://www.photospilka.inf.ua/>

10. Методи самостійної роботи студентів <http://socio.125mb.com/metodyi-samostoyatelnoy-raboty-18538.html>

11. Музей харківської школи фотографії <https://moksop.org/>

12. Організація самостійної роботи студентів внз на підставі компетентнісного підходу до професійної підготовки здобувачів вищої освіти

<http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/197/1/%D0%9E%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2%20%D0%92%D0%9D%D0%97%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D1%96%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%83%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B8%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D1%96%D0%B2%20%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf>

13. Правила знімання: коли потрібен дозвіл, а коли ні [Міністерство юстиції]

<https://minjust.gov.ua/m/pravila-znimannya-koli-potriben-dozvil-a-koli-ni>

14. Проведення фото-, кіно-, теле-, відеозйомок фізичної особи [Правова допомога]

https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%BE-%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BE%D0%B7%D0%B9%D0%BE%D0%BC

[D0%BE%D0%BA_%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8#.D0.9F.D1.80.D0.BE.D0.B2.D0.B5.D0.B4.D0.B5.D0.BD.D0.BD.D1.8F .D1.84.D0.BE.D1.82.D0.BE-.D0.BA.D1.96.D0.BD.D0.BE-.D1.82.D0.B5.D0.BB.D0.B5-.D0.B2.D1.96.D0.B4.D0.B5.D0.BE-.D0.B7.D0.B9.D0.BE.D0.BC.D0.BE.D0.BA .D1.84.D1.96.D0.B7.D0.B8.D1.87.D0.BD.D0.BE.D1.97 .D0.BE.D1.81.D0.BE.D0.B1.D0.B8 .D0.B2 .D0.BC.D1.96.D1.81.D1.86.D1.8F.D1.85 .D0.BE.D1.81.D0.BE.D0.B1.D0.B8.D1.81.D1.82.D0.BE.D0.B3.D0.BE_.D0.BA.D0.BE.D1.80.D0.B8.D1.81.D1.82.D1.83.D0.B2.D0.B0.D0.BD.D0.BD.D1.8F](#)

15. Самоорганізація учбової діяльності студентів

https://allref.com.ua/uk/skachaty/Samoorganizaciya_uchbovoyi_diyal-nosti_studentiv

16. Самостійна робота студентів - шлях до підвищення якості знань

<http://bcmc.kiev.ua/docs/studentmyselfwork.pdf>

17. Самостійна робота студентів. Фактори успіху https://dut.edu.ua/ua/news-1-525-7802-samostiyna-robota-studentiv-faktori-uspihu_kafedra-inozemnih-mov

18. Фото- і відеозйомка: хто може знімати інших осіб без дозволу

https://biz.ligazakon.net/news/198981_foto---vdeozjomka-khto-mozhe-znmaty-nshikh-osb-bez-dozvolu

19. Фото та відеозйомка у громадських місцях: кого можна знімати, а кого ні [Мережа правового розвитку] <https://ldn.org.ua/consultations/foto-ta-videozjomka-u-hromadskyh-mistsyah-koho-mozhna-znimaty-a-koho-ni/>

Навчально-методичне видання

ВСТУП ДО ФАХУ

ПРОГРАМА

та навчально-методичні матеріали
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
які навчаються за спеціальністю
021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»,
галузь знань 02 «Культура та мистецтво»

Освітньо-професійна програма ФОТОМИСТЕЦТВО ТА ВІДЕОГРАФІЯ

Укладачі:

Соловйова Ю.О., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фотомистецтва та операторської майстерності
Остроус С.С., викладач кафедри фотомистецтва та операторської майстерності
Мархайчук Н.В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецтвознавства
Черкасова Н.О., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності

Комп'ютерний набір: Н. Черкасова, Ю. Соловйова, С. Остроус

Верстка: Н. Мархайчук

Підписано до друку 16.09.2022 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк. ____ Тираж 100. Зам № ____

ХДАК, 61057, Харків -57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК